

Õiguskantsleri Kantselei

Teie 26.08.2016 nr

Meie 29.09.2016 nr 14-1/161087/1603960

Lapsed ja spordiohutus

Lugupeetud [ ]

Väljendasite oma pöördumises muret seoses alaealiste spordivõistluste turvalisuse, meditsiinilise esmaabi andmise ja võistluste korraldajate vastutusega.

Nii võistluste korraldajate ja võistlustel osalejate vahel kui ka spordiklubide ja selle liikmete vahel tekkivad suhted on oma iseloomult eraõiguslikud.¹ Õiguskantsleri seadusest tulenevalt ei saa õiguskantsler sekkuda eraõiguslikesse suhetesse.

[Spordiseadus](#) lähtub spordi korraldamisel spordiorganisatsioonide ulatusliku tegevusvabaduse põhimõttest. Spordiseaduse § 2 sätestab, et sporti korraldavad ja edendavad riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid kogu rahva kehalise ja vaimse vormi, sportliku eluviisi, samuti noorte sportliku eneseteostuse eesmärgil. Spordiseadus ei sätesta aga erinevate spordiorganisatsioonide (nagu näiteks spordialaliit) pädevust spordi korraldamisel, vaid piirdub üksnes spordiorganisatsioonide loetlemisega. Seega on Eestis spordiorganisatsioonidel spordi korraldamisel väga suur tegevusvabadus.

Samasugune põhimõte tuleneb ka [Euroopa spordi hartast](#) (Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus), mille artikkel 3 sätestab, et avalik-õiguslike organite roll spordi korraldamisel on täiendav ning seega on oluline koostöö mitteriiklike spordiorganisatsioonidega selleks, et tagada harta eesmärkide täitmine. Sama artikkel sätestab ka, et vabatahtlikel spordiorganisatsioonidel on õigus luua seaduste raames autonoomne otsustusprotsess.

Laste spordivõistluste ohutuse tagamisel on võtmeküsimusteks spordiürituste korraldamise nõuded, asjakohase ja õigeaegse esmaabi andmine võistlustel ning treenerite ja juhendajate kvalifikatsioon.

Avaliku spordiürituse korraldamiseks on vaja eelnevat kohaliku omavalitsuse luba ning loa andmist reguleerivad kohalikud omavalitsused oma volikogu määrustega.² Näiteks on [Tallinna linnas avaliku ürituse korraldamise ja pidamise korra](#) § 11 lg 1 järgi ürituse korraldaja kohustatud muu

¹ Seoses spordialaliitude tegevuse õigusliku iseloomuga on Riigikohus leidnud ([RK 02.05.2006 määrus](#)), et üleriigiliste tiitlivõistluste korraldamine ja selleks litsentside väljaandmine, samuti maavõistlustele ning rahvusvahelistele tiitlivõistlustele lähetamine ei ole oma olemuselt riiklikud ülesanded hoolimata sellest, et riik võib sellist tegevust tunnustada ja finantseerida (vaidluse all oli MTÜ Eesti Võrkpalli Föderatsiooni tegevus).

² Piiratud hulga spordivõistluste korraldamise nõuded tulenevad ka spordiseadusest.

hulgas tagama avalikust üritusest osavõtjate ohutuse ja turvalisuse; tagama, et avaliku ürituse korraldamisel ja pidamisel kasutatavad esemed on inimesele, varale ja keskkonnale ohutud ning järgima tervisekaitseõudeid. Viidatud korra kohaselt võib linnakantselei nõuda põhjendatud juhtudel ka muid, korras nimetamata andmeid. Seega saab kohalik omavalitsus vajadusel nõuda infot selle kohta, kuidas tagatakse võistlustel esmaabi andmine ja kuidas on korraldatud õnnetusjuhtumist teatamine. Korra § 5 lg 5 kohaselt edastatakse avaliku ürituse loa taotlus koos kõigi nõutud lisadokumentidega kooskõlastamiseks linna ja riigi ametiasutustele ning vajaduse korral teistele organisatsioonidele. Üldjuhul edastatakse ürituse loa taotlus kõigi nõutud lisadokumentidega kooskõlastamiseks avaliku ürituse toimumise koha linnaosa valitsusele, Päästeameti Põhja päästkeskusele ning Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuurile.

Kui võistluse näol ei ole tegemist avaliku üritusega, ei pea kohalikult omavalitsuselt avaliku ürituse luba taotlema, kuid see ei tähenda, et võistluse korraldajal ei lasuks mingit vastutust. Võistlusi korraldavad spordialaliidud lähtuvad võistluse korraldamisel oma võistlusmäärustikest/reeglitest, mis võivad küll olla erineva detailsuse astmega. Spordialaliidud on aga reeglina ka vastava spordiala rahvusvaheliste liitude liikmed ja võistluse korraldamisele laienevad vastava spordiala rahvusvahelised võistlusreeglid. Nii on Eesti Jahtklubide Liit rahvusvahelise Purjespordiföderatsiooni (World Sailing³) liige ning purjespordivõistlustele laienevad ka World Sailing reeglid.

Ka treener peab tagama, et võistlustel osalevad lapsed on teadlikud turvalisuse ja tervisekaitse nõuetest. Samuti peab treener omama teadmisi esmaabist ning oskama hinnata laste tervislikku seisundit ja vajadusel suunama neid enne võistlusi arstlikku kontrolli.⁴

Lisaks eeltoodule peaks spordiohutuse tagamine seisnema spordialaliitude, treenerite, kehalise kasvatusõpetajate, lapsevanemate ja teiste spordikorraldajate poolt heade praktikate rakendamises. Selles osas saab eeskujuna võtta teiste riikide praktikast.⁵ Eestis on 2013. aastast pärit algatusena vastu võetud „[alaealiste huvide kaitse spordis ja üleminekute hea tava](#)“. Kuigi nimetatud dokument ei puuduta otseselt spordiohutust, on selles siiski mõned ohutuse tagamise seisukohast asjakohased punktid.⁶

Mis puudutab võistluse korraldaja poolset vastutuse välistamist võistlusjuhendis, siis tuleb siin lähtuda võlaõiguse põhimõtetest. Kahju õigusvastase tekitamise ja kahju hüvitamisega seonduvat reguleerib [võlaõigusseaduse](#) (VÕS) 53. peatükk (§-d 1043 – 1067).⁷ Võistluse korraldaja vastutus tekitatud kahju eest sõltub iga konkreetse juhtumi asjaoludest.

³ www.sailing.org

⁴ Näiteks sätestab Kutsekoja kinnitatud [treeneri kutsestandard](#) (tase 5) treeneri kohustuslike kompetentsidena muu hulgas treenitava nõustamise võistlusteks ettevalmistusel; treeningute juhtimisel arstlikule konsultatsioonile või läbivaatusele suunamise; spordivarustuse ja – vahendite valimise lähtudes treenitava eripärast ja eesmärkidest jms.

⁵ Nii inglise- kui saksakeelsetes riikides on avaldatud mitmeid häid materjale; näiteks Iirimaa Spordinõukogu välja antud lastespordi eetikakoodeks ([Code of Ethics & Good Practice for Children's Sport](#)); Saksamaal välja antud kehalise kasvatusõpetuse tunni turvalisuse kontrollnimekiri ([Checklisten zur Sicherheit im Sportunterricht](#)), erinevad www.safekids.org veebilehel avaldatud materjalid jms.

⁶ Hea tava kohaselt tagavad spordiorganisatsioonid alaealistele ja nende vanematele info ning annavad nõu kõigis sporditegevuses osalemisega seotud küsimustes, sh kohustused ja õigused, riskid, toetusvõimalused jms.

⁷ VÕS § 1043 järgi peab teisele isikule õigusvastaselt kahju tekitanud isik kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele. VÕS § 1045 lg 1 järgi on kahju tekitamine muu hulgas õigusvastane eelkõige siis, kui see tekitab kannatanu surma põhjustamisega, samuti kannatanule kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisega. Sõltuvalt asjaoludest võib võistlusjuhend olla käsitletav tüüpitingimustena VÕS § 35 tähenduses. Vastavalt VÕS § 42 lg 1 on tüüpitingimus tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüpitingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu teise lepingupoolte kahjuks oluliselt rikutud.

Konkreetsed asjaolusid teadmata on raske anda üldist hinnangut, kas laste spordiohutus on Eestis piisavalt tagatud. Kultuuriministeeriumi andmete kohaselt on Eestis 68 spordialaliitu, millele lisanduvad spordiühendused ja piirkondlikud spordiliidud. Igal spordialal on omad reeglid ning tavad. Seaduse tasandil täiendavate normide sätestamine ei pruugi olla vajalik, kui spordiautonomiasst lähtuva iseregulatsiooni kaudu suudetakse ohutus tagada. Rõhuasetus peaks olema asjakohase teabe kättesaadavusel, lapsevanemate ja treenerite informeeritusel ja spordialaliitude professionaalsusel. Siinkohal on suur roll ka lapsevanematel, kes võiksid näiteks nõuda infot oma lapse treeneri kutsekvalifikatsiooni kohta, paluda enne võistlust teavet ohutuse tagamise ja esmaabi andmise kohta jne.

Täna Teid, et juhtisite tähelepanu laste spordivõistluste ohutuse tagamise küsimustele. Õiguskantsleri nõunik võttis sel teemal ühendust ka Kultuuriministeeriumi spordiosakonna ning Tallinna Spordi- ja Noorsooametiga. Tallinna Spordi- ja Noorsooametist saadud info kohaselt ei ole ametile laekunud kaebusi, millest nähtuks, et spordivõistluste ohutuse tagamisega oleks praktikas probleeme (Tallinnas). Kultuuriministeeriumile edastame käesoleva vastuse Teie isikuandmeteta teadmiseks. Sel moel saab Kultuuriministeerium võtta Teie tõstatatud küsimused vastavat teemat puudutavate seaduseelnõude menetlemisel ning spordi rahastamisel arvesse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Aru

Laste ja noorte õiguste osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks isikuandmeteta: Kultuuriministeerium

Kristi Paron 6938411
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee

VÕS § 42 lg 1 punkti 1 järgi on lepingus, mille teiseks pooleks on tarbija, ebamõistlikult kahjustav tüüptingimus, millega välistatakse tingimuse kasutaja seadusest tulenev vastutus või piiratakse seda juhaks, kui põhjustatakse teise lepingupoole surm või kahjustatakse tema tervist.